

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

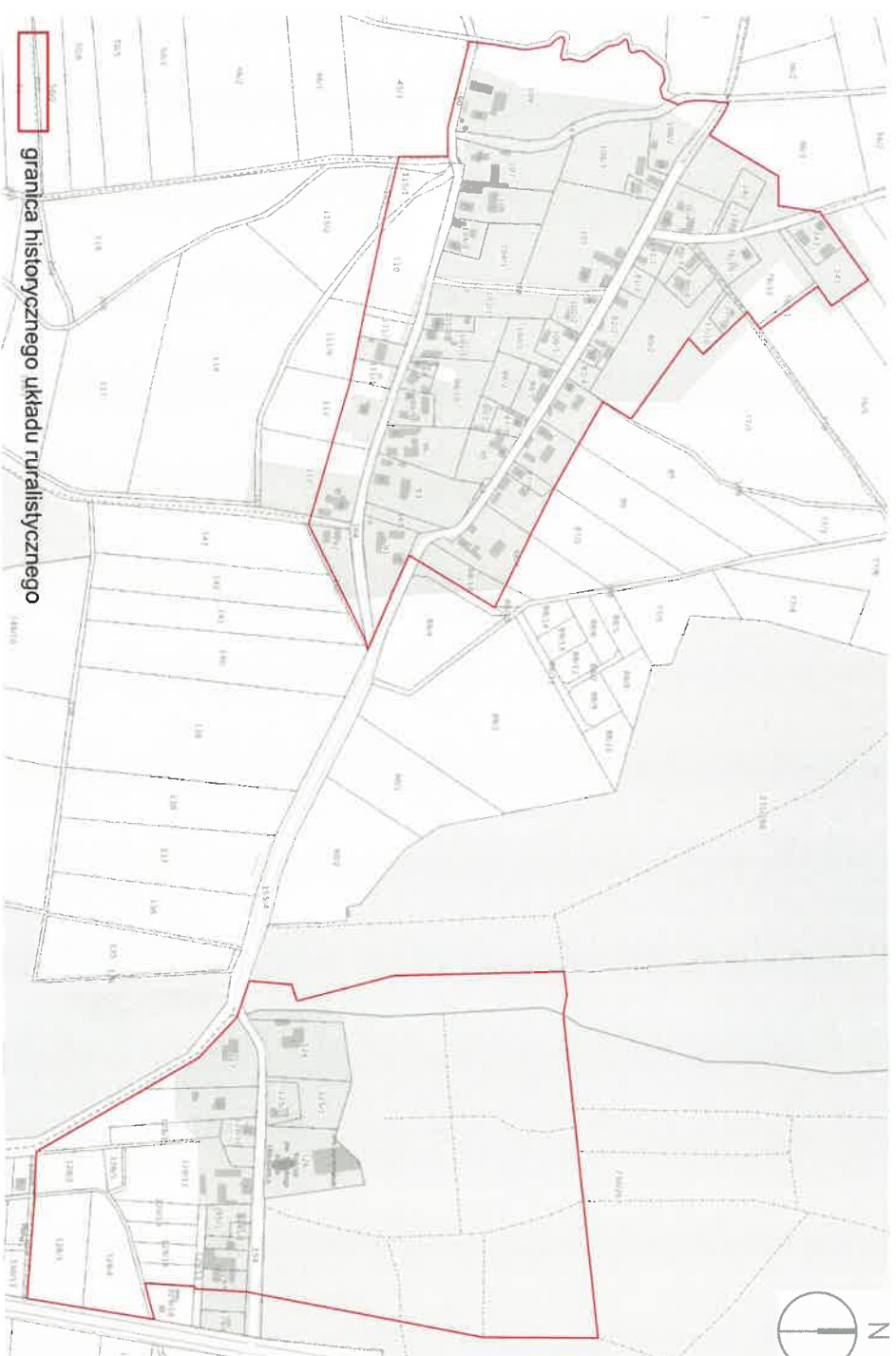
2. Czas powstania

1203 r./ XX w.

3. Miejscowość

K O M O R Ó W K O

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

51°22'56"N 17°04'48"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

2

rysunek w skali 1:5 000 w załączniku nr 1

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1203 r. Camerarii, 1236 r. Komorowo, 1267 r. Comorovo, 1743 r. Gross und Klein Camerow, 1785 r. Klein Kommorova, 1845 r. Kommorowa Klein,-1945 r. Waldkirch
Nazwa wsi może pochodzić od komor, czyli komar lub rozwinięcie łacińskiej nazwy Camerarii jako miejscowości należąca do komornika lub miejscowość zamieszkiwana przez komorników, ludność służebną. Nazwa z 1936 r. odnosi się do niewielkiego kościoła na wschód od wsi, na terenie leśnym.

Historia wsi:

Wieś stanowi pierwotne uposażenie nadane klasztorowi w Trzebnicy przez księcia Henryka I. W 1266 r. zakon przeniósł ją na prawa niemieckie, jednocześnie zakładając folwark. Dopiero w 1416 r. konwent uzyskał od księcia wyższe i niższe prawa sądownicze. Następnie z dokumentów wiadomo, że w latach 1727-1741 księżniczka Zosia Anna Korczyńska zakłada letnią siedzibę na wschód od wsi, pod lasem. Barokowa rezydencja, prawdopodobnie w konstrukcji szachulcowej, flankowana budynkami na rzucie litery L. Obok zabudowań założono winnicę, funkcjonował tartak i wiatrak, a cały kompleks nazwano Zofiówką. Obiekt był zamieszkiwany przez mniejszy w okresie od wiosny do jesieni. W 1785 r. na obszarze wsi właściciel znajdowało się 11 zagród kmiących a wieś zamieszkiwało 117 osób wyznania katolickiego z parafią w Koczurkach i ewangelickiego z parafią w Trzebnicy. Po sekularyzacji dobra klasztorne często zmieniają właściciela. Z czasem zaczęły podpadać, we wsi wydzierżawiono ziemie, pozostawiając w zasobach folwarku głównie lasy i stawy. W 1830 r. właścicielem został radca von Rüdiger. W 1845 r. wieś liczyła 310 mieszkańców. Znajdowało się tutaj 35 domów, pałac, folwark i wiatrak. W 1873 r. właścicielkami są Maria von Schlegell i Joanna von Salisch, której syn wymienia jest jako właściciel od 1894 r. W II poł. XIX w. podczas zarządu rodu von Salisch barokowa rezydencja została przekształcona na pałac w stylu neogotyckim. W 1905 r. majątek przejmuje Wilhelm Edler von Plenitz. Ostatecznie w latach 1918-1945 obiekt stał się własnością wdowy Elin Bernhard, później Waldschmidt, a rolę pełnomocnika w majątku pełnił dr Müller. Posiadłość liczyła wówczas 460 ha, w tym 100 ha pól uprawnych, 60 ha łąk, 2 ha stawów, 60 ha łąziny, 220 ha lasów, 2 ha parku, 2 ha ogrodu i 14 ha dróg podwórzy i innych. W 1912 r. na wschód od dawnej rezydencji klasztornej, wzniesiony został kościółek w konstrukcji szachulcowej, na północ od niego umiejscowiono cmentarz. Majątek po 1945 r. został rozparcelowany i rozszabrowany. Z konieczności pozyskania budulca, pałac zaczął być rozbierany, by w latach 60. został całkowicie zlikwidowany. Park i ogród założone jeszcze w czasach barokowych posiadają liczne cenne gatunki starodrzewia. Jeszcze za czasów cysterek drogi i groble zostały obsadzone lipami i dębami, co w późniejszych czasach stanowiło dominantę założenia. Po potudniowej stronie wsi znajdowały się 3 obszerne stawy, których układ i system cieków rzutował na wyznaczenie dróg i nasadzenia wzdłuż grobli i niecek stawów. Obecnie zachował się tylko jeden ze stawów, na wprost kościoła. Z uwagi na podziały ról wieś kształtowała się różnorodnie. Północna część to typowy charakter ulicówki o zagrodach ulokowanych na przodzie parceli. Wieś mimo dodanej drogi od południa wraz z zabudową w stylu frankońskim nie zmieniła typologii na wielodrożnicę. Z Zofiówką wieś połączona była rozległą aleją.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

c.d. w załączniku nr 1

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Październik 2022 r.

Mała Konalga